Թ ՏԱՐԻ — ՇԱԲԱԹ 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1906 — ԹԻՒ 842

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պուլկարիոյ համար տարեկան 12 ֆր. վեցամսեայ 7 "
Արտասահմանի համար տարեկան 15 ֆր. վեցամսեայ 8 «
Ամերիկայի համար տարեկան 3 տլ. վեցամսեայ 1.50 «

Ծանուցման տողը առաջին երեսին համար 40 սանթիմ իսկ վերջին երեսին համար 20 սանթիմ է. Երեքէն աւելի անգամներու համար 20 0/0 զեղչ կըլլայ:

Վառնայի համար ձեռքէ 10 սանթիմ է

ՇԱՐԺՈՒՄ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

Отговорникъ: СТЕПАНЪ КАНАРЯНЪ

Նամակ եւ դրամ ղրկել խմբագրութեան հասցէին

Редакция на вѣстникъ "Шаржумъ" Варна

Redaction du journal „Charjoum" Varna (Bulgarie)

Պուլկարիոյ համար ձեռքէ 15 ՍԱՆԹԻՄ

Արտասահմանի համար ձեռքէ 20 ՍԱՆԹԻՄ

Դրութիւնք ետ չեն տրուիր

«ՇԱՐԺՈՒՄ»Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴ ԳՐՈՒՈՂԸ ԲԱԺՆԵԳԻՆԸ ՊԷՏՔ Է ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԷ

«ՏԱՍ ՏԱՐԻ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ»

Արդէն այս անունով բրոշիւրը յանձնված է տպագրութեան.

Բրոշիւրի նպատակն է, առանց խծբծանքի Դաշնակցութիւնը մէջ տեղ դնել իր իսկութեամբը եւ միեւնոյն ժամանակ փաստել թէ՝ իմ պայքարը սկսված է շատ հին ժամանակից եւ վերջերս միայն սուր կերպարանք ընդունեց. Բնական է որ բրոշիւրի մէջ փաստող դօկիւմանները մեծ տեղ պիտի գրաւեն.

Բրոշիւրի գինը տպագրութիւնից վերջ 3 ֆրանկ է լինելու, իսկ բաժանորդ գրվողի համար 2.50 ֆր.

Դիմել «Շարժում»ի Խմբագրութեան

Café Promenade Vienne

Այս շքեղ քոֆէն կը գտնուի Վիէննա Ֆրանց Ժօզէֆ քարաֆին վրայ. կըստանայ զանազան հայերէն թերթեր. Առհասարակ բոլոր հայ կամ արեւելքցի վաճառականները այս տեղ կը յաճախեն. Ուստի օտար երկիրներէ եկող հայերը կը հրաւիրուին դիմել հոս, ուր պիտի գտնեն իրենց յարմար դիւրութիւններ եւ անհրաժեշտ տեղեկութիւնները.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲԻՒՐՈՅԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Անցեալ օր «Դրօշակ»ում, երէկ էլ «Ներիտասարդ Հայաստան»ում կարդացի Արեւելեան Բիւրոյի մի պաշտօնական գրութիւնը՝ հանդէպ տեղի ունեցած եղբայրասպանութիւնների.

Անշուշտ այդ կարգադրութիւնը անող բիւրոն կարող էր նոյն ձեւով վարվել եւ եղբայրասպանութեան հէնց առաջին դէպքում, ոճրագործ կրկնութեան առջեւը առնելու համար. Ինչու՞ բիւրոն թերացաւ իր այդ պարտականութեան մէջ. սա մի խոշոր հարցական է, որ ինհարկէ պէտք է ժամանակին դրվի Արեւելեան Բիւրոյի առջեւ Դաշն. Ընդհանուր ժողովի կողմից. եթէ ժողովին մասնակցողների համար Հնչակեանն էլ հայ է, ինչպէս դաշնակցականը եւ ժողովականները զգալու ազնուութիւնը եւ կարողութիւնը պէտք է ունենան ըմբռնելու թէ՝ միայն տաճիկ եւ ռուս կառավարութիւնը կարող են մի չնչին պատճառով հայ յեղափոխականին զրկել հայի համար այնքան սուղ եւ արժէքաւոր կեանքից.

Զարմանալին այն է որ Բիւրոն իր հրաման շրջաբերականի մէջ գործ է ածել յանձնարարել բառը.

Միթէ կարելի չէ՞ր խօսել աւելի խիստ ոճով, որոշելով միանգամայն եւ պատիժը այդ կարգադրութեան հակառակ վարվող դաշնակցականի համար. յանձնարարութիւնը կարող է եւ չը կատարվել, քէնի բան չէ՞, եթէ ոև է պատիժ գոյութիւն չունի բարի թելադրութեան չենթարկվողի համար.

Առանց պատիժի եւ ստիպողականութեան յանձնարարութիւնները արժէք չունեն—մանաւանդ երբ գործը գազանցած մի տարրի հետ է.

Բայց կարելի է որ բիւրոյի յանձնարարել խօսքը դաշնակցական ընկերները, զինուորները հրաման ընդունին եւ համոզվեն թէ՝ այդ հրամանին չենթարկվողը եւ պէտք է պատժի ենթարկվի. Այն ժամանակ ուրեմն բիւրոն ներկայանում է մի կենդրոնական վճռող եւ որոշումներ կատարել տուող մարմին. Բայց չէ՞ որ դա կենդրոնացում կը լինէր, իսկ Դաշնակցութիւնը ապակենդրոն կազմակերպութիւն է!!!

Բայց ոչ. իրօք դաշնակցութեան ապակենդրոնացումը միայն թղթի վրայ է. տեղը եկաւ կենդրոնով է, տեղը եկաւ ապակենդրոն... Ու Արեւելեան Բիւրոն, մարդկանց աչքին փոշի փչելու համար է միայն որ գործ է ածել յանձնարարել բառը, այսինքն իբր թէ ցոյց տալ եւ հասկացնելու «տեսէք, հասկացէք, մեր ապակենդրոն կազմակերպութեան մէջ բիւրոն ոչ մի իշխանութիւն չունի. նա միայն կարող է յանձնարարել ընկերներին եւ մարմիններին—բայց ոչ հրամայել... եւ երբ որ ոճիրները շարունակվեն, կարելի է պատասխանել—«ինչ անենք եղբայր, մեզ չը լսեցին. Մենք իշխանութիւն չունինք մեր մարմինների վրա, թելադրել միայն կարող ենք. Ու ահա այսպիսի բարդ խնդիրների միջոցին միշտ եւ ամեն ժամանակ կազմակերպութիւնը տուժում է. որովհետեւ տգէտ եւ գռեհիկ գլուխները ապակենդրոնացման եւ կենդրոնացման տարբերութիւնը չեն հասկանում, այդ վարչական ձեւերը, առանձին առանձին վերցրած չեն ըմբռնում.

Մի կոմիտէ կամ կենդրոնական կոմիտէ ապակենդրոնացում հասկանում է իր ուզած ձեւովը վարվել—ընկեր սպանել,—ընկեր արտաքսել Դաշնակցութիւնից... մի ուրիշը լաւ ըմբռնում է իր իրաւասութիւնը բայց յանկարծ բիւրոն է ներկայանում հրամայողի դերում. Եւ այդպիսով ստեղծվում է քաոսը Դաշնակցութեան մէջ. Օրինակ Ղարսեցիներին, որոնց մէջ էր երբեմն եւ Նոհրատեանը ու Եգիպտոսում այժմս տեղաւորված գործիչ!! եթէ թողէին. բոլոր Հնչակեաններին եւ այլ կուսակցութեան պատկանողներին կոտրել կը հրամայէին.., նոյնպէս եւ Թ. վրիզցիները այլ կուսակցութեան պատկանողներին կոտորելու շատ մեծ ախորժակ ունեն,...

Եւ զարմանալին այն է որ կոտորելու ախորժակ ունեն եւ մտաւորական ղեկավարները. «Մուրճ»ի խմբագիրը «Ալիք»ի խմբագիր տիրացու Ահարոնեանին բնորոշող յօդուածում հետեւեալ խօսքերով է բնորոշում այդ տիրացու մտաւորական վարիչ պարոնին—«նա (Ահարոնեանը) բանի ուժի, միջոցների անխտրականութեան մի խելագար ջատագով է փրփուրը բերնին պաշտպանում է այն միտքը թէ՝ ամեն արհաւիրք ներելի է յեղափոխականին. «Թող մասսաներ զոհուին, կոտորուին, ապրելու արժանի են քչերը»

Ինհարկէ այդ տիրացուի ձեռքը եթէ մի այլ ճօնակ տաս կամ մի ռումբ նետելու այս ինչ թշնամու վրա—նա կը հրաժարվի,,. տակը իր անձին վնաս կայ. ինքզինքը այն քիչերից է համարում որ բազմաթիւ զոհերի շնորհիւ պէտք է ապրի. Թուածս պարոնները միայն կոտորել հրամայելու եւ թելադրելու ընդունակ մարդիկ են. իրենք վըտանգի մէջ չեն մտնի. Ներկայի Եգիպտոսի գործիչը, Ղարսից փախել է եւ շունչը Եգիպտոսում առել, որովհետեւ Հնչակեանները ուզեցել իրենց սպանված ընկերների փոխարէն այդ վարձկանին սպանել. Արդեօք այդ փախստականի գործն էլ պէտք է քննվի ըստ բիւրոյի նոր հրահանգի—թէ անցածը մոռցված է..

ՎԱՒԴՕ

Նորին Վեհափառութեան Տ. Տ. Մկրտչի Սրբազնագոյն Կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց.

Դաշբուռուն գիւղի բնակիչ Մարգար Առաքելեանից՝ ամենախոնարհ զեկուցում.

Ենթարկել ամենախիստ վիրաւորանքի իր համոզման, իր դատողութիւնների ազատ յայտնելուն համար այն մարդոց կողմից, որոնք իւր աշխարհի բղաւում են «համոզմունքի ազատութիւն» եւայլ մեծադղորդ խօսքեր—աւելի քան անտանելի է.

Այն դերը Վեհ. Տէր, որ խաղում են դաշնակցութեան անդամները մեզանում Ձեր տուած յայտնի կոնդա-

կէց յետոյ, արդէն չափ ու սահման չունի. Դուք ձեր կոնդակով շնորհեցիք մեզ ժողովրդական ազատ ընտրողութեան իրաւունք, բայց միեւնոյն ժամանակ ենթարկեցիք մեզ՝ խեղճ գիւղացիներիս անասելի բռնութեան։ Չկայ կամքի ու մտքի ազատութիւն, չկայ մարդկանց ապահովութիւն։

Ամեն մի պատահական անձնաւորութիւն, որ դաշնակցական է եւ այդ կուսակցութեան մէջ մի պաշտօն ունի, գալիս է մեր գիւղը եւ ընտրութիւններ անում։ Պատւիրակները ընտրելու համար Իգդիրից եկաւ Տիգրան Ղազարեան եւ ընտրութիւն արաւ մի այգում. առանց նախօրօք յայտնելու այդ մասին ժողովրդեան. ինքը ուրիշ երկու համախոհի հետ ընտրուեցաւ ու հեռացաւ ինքնագոհ։ Այս ընտրութիւնը ըստ ամենայնի ապօրինի էր. հայր գործակալին տուած բողոքի հիման վրայ բեկանուեցաւ եւ նոր ընտրութիւն նշանակուեցաւ։ Նոր ընտրութեան 315 ձայնով ընտրուեցի ես եւ մեր համագիւղացի ուրիշ երկուսը. Այս ընտրութեան հետեւանքով գոհ չի մնում ինչպէս երեւում է Իգդիրի դաշնակցական կոմիտէն եւ ահա տեսնում ենք այսօր ամսիս 2ջին կոմիտէի անդամներից մէկին մեր գիւղում ընտրութիւն անելիս. Ինձ կանչում են եկեղեցի (ուր հազիւ 40 իրաւասու լինէր հաւաքուած) եւ հրամայում ստորագրել այն թերթին, որով ընտրել էին ուզում իրանց ուզած մարդկանց. իմ հարցմունքին թէ. Նրանք ի՞նչ իրաւունքով են ձեռնարկում նոր ընտրութեան քանի որ օրինաւոր ընտրութիւն եղած է արդէն եւ համախոսականը ուղարկուած հ. գործակալին ի հաստատութիւն, եւ կամ նոր ընտրութեան համար գործակալից հրահանգ ունի՞ք կոմիտէի անդամը պատասխանում է որ այս իր իրաւունքն է. Զ այնով որ հայր գործակալից (որից անձամբ տեղեկացայ) չունէր ոչ բերանացի ոչ գրաւոր հրահանգ։ Այսպէս թէ այնպէս ինձ ստիպում են ստորագրել, ես ընդդիմանում եմ եւ դուրս գալիս եկեղեցուց. դուրս է գալիս տեղական զինուորական խմբապետը մարակ ձեռքին սպառնում է ինձ. դրանից յետոյ խմբապետի 3 զինուորները մահակներով հարւածում են գլխիս։

Զափազանց վիրաւորուած բարոյապէս եւ թեթեւ ֆիզիքապէս թողնում եմ մեր գիւղը եւ Իգդիր գալիս անմիջապէս, որպէս զի կարողանամ մի դեղ ու դարման անել իմ պատիւը վերականգնելու համար։

Ես վեհ. Հայրիկ որ Բոգուսլաւսկու հզօր հարուածներին դիմանում էի եւ կարողանում կռուել նրա դէմ յանուն արդարութեան եւ 6 տարի աքսորավայրում դեգերեցի ենթարկելով տեսակ-տեսակ զրկանքների եւ այդ նրա համար, որ բարձր մնայ իմ պատիւը. որը խիստ թանկ է գիտակցողի համար, սակայն այժմ ունելի մեծ անպատուութեան եւ ճնշման եմ ենթարկւում «ազատութեան» համար մարտնչողների կողմից. Նորին վեհափառութեանդ չձանձրացնելու համար վերջացնում եմ խօսքս, յուսալով որ այսու ես կամեցայ որդիական ակնածութեամբ Ձեր առաջ դնել այն իրողութիւնը. որ ապագայում կենդրոնական ժողովում կը լինին ոչ թէ ժողովրդի ներկայացուցիչներ, այլ նրա մի կուսակցութեան։

Համբուրելով Ձեր ս. աջը մնամ ամենախոնարհ որդի եւ ծառայ Մարգար Սառաքեան։

1906 թ. յուլիսի 23ին

Իգդիր

«Մուրճ»

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿ

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐԻՆ

Հնչակեան Սօցիալ Դէմոկրատ Կուսակցութեան Ռուսաստանի և Կովկասի Գործադիր Յանձնախումբը տեղեկանալով, որ այս անգամ էլ Զանգեզուրի շրջանում, Խնածախ գիւղում ներկայ Յուլիսի 8-ին Դաշնակցականների ձեռքով սպանուած են Հնչակեան երեք ընկերներ և չորսը ծանր վիրաւորուած. դիմեց Դաշնակցութեան Արեւելեան Բիւրօյին հետեւեալ պահանջներով.

«Ա. Անմիջապէս հրահանգել, որ վերոյիշեալ շրջանում վերջ տրւեն այդ սպանութիւններին։

Բ. Պատժել այդ կատարուած ոճիրների հեղինակներին;

Թոյլ տալ կոչ հրատարակել բոլոր դաշնակցական շրջաններին, որ մի անգամ ընդ միշտ վերջ տան այդ օրինակ եղբայրասպան կռիւներին»։

Ի պատասխան՝ ստացւեց Դաշնակցութեան Արեւելեան Բիւրօյի հրատարակած հետեւեալ շրջաբերականը, որը առաջ ենք բերում ամբողջապէս.

«Դաշնակցութեան բոլոր մարմիններին շրջաբերական նամակ. Հնչակեան աղբիւրներից լուրեր են տարածել Թիֆլիս և Բագու, որ դաշնակցականները սպանել են Զ. շրջանում 5 Հնչակեան զինուորներ եւ վիրաւորել են մի քանիսին. Այս ցաւալի դէպքի առթիւ մենք սպասում ենք մեր մարմնի տեղեկութիւններին ինչպէս նաեւ զննուցման մի ընկերոջ, որը անցնում է սոյն շրջանը և որին յանձնարարւում է քննել ու պարզել սպանութեան պարագաները ամենայն մանրամասնութեամբ Սպասելով քննութեան հետեւանքներին. Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան Արեւելեան Բիւրօն պարտք է համարում այնուամենայնիւ յանձնարարել մեր բոլոր ընկերներին. որ ամէն միջոց գործ դնեն անհնարին դարձնելու համար որ և է զինուած ընդհարում Հնչակեաններին եւ Դաշնակցականներին միջեւ եւ եթէ լինեն առիթներ Հնչակեանների կողմից, չը պատասխանեն նրանց անմիջապէս, այլ խնդիրը դնեն խառն մասնաժողովների քննութեան, կազմուած երկու կողմերի ներկայացուցիչներից եւ չէզոք անձերից»;

Ողջունելով Դաշնակցութեան Արեւելեան Բիւրօյի կատարած այդ վաղուց ցանկալի եւ դրական քայլը, կրկին անգամ հրահանգում եւ յորդորում ենք մեր բոլոր շարքերին, որոնք մինչեւ այժմ բարձր են պահել Յեղափոխական դրօշը – այսուհետեւ էլ հեռու մնան եղբայրասպան կռիւներից։

Շեշտում ենք միանգամ եւս, որ Դաշնակցութեան Արեւելեան Բիւրօյի կատարած քայլը ընդունում ենք որպէս գործնական և դրական

Ընկերներ. Ներկայ արիւն-փոթորիկ օրերում, երբ յայտարարւած է օրհասական կռիւը, մենք չպէտք է զբաղւենք եղբայրասպան կռիւներով. Րոպէն չափազանց խորհրդաւոր է լարեցէք ձեր ոյժերը հարւածելու համար ընդհանուր թշնամուն. սեղմեցէք շարքերը եւ պատրաստ եղէք դիմաւորելու մեծ, ահեղ յեղափոխութեան

Կորչի՛ եղբայրասպանութիւնը.

Կեցցէ՛ գաղափարական պայքարը.

Կեցցէ՛ Հնչակեան Ս. Դ. Կուսակցութիւնը։

ՀՆՉԱԿԵԱՆ Ս Ց ԴԷՄ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԿՈՎԿԱՍԻ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

14 Յուլիսի 1906 թ.

ՖԻԼԻՊԷՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Տէր Խմբագիր

Ֆիլիպէի Թրքախօս հայերու մասին ձեր պատուական «Շարժում» լրագրի մէջ Վեհ՝ Մած ստորագրութեամբ յօդուած մը կարդացի, որուն մէջ արտայայտուած գաղափարին սրտանց կը համակրիմ.

Սակայն յօդուածագիրը Ֆիլիպէբնակ բոլոր հայերը մէկ ջուրով կը լուայ.

Մինչդեռ յիշեալ պարոնը արդարադատ ըլլալու համար պէտք էր որ մասնաւորէր իր խօսքը անոնց վրայ որոնք կէս Թրքացած կը համարուին.

Ահա այդ վատ սովորութեան հակազդելու համար այստեղի երիտասարդութիւնը միութիւն մը կազմած է, որուն նպատակն է հայերուն մէջ թուրքերէն խօսիլը բոլորովին արգիլել. այդ առթիւ գանձանակ մը շինուած եւ "քաֆէ Արարատ" կոչուած սրճարանին մէջ կախուած է. Ուրաքանչիւր հայ որ թուրքերէն նախադասութիւն մը կարտասանէ, պարտի 5ական սանթիմ տուգանք ձգել գանձանակին մէջ.

Հաւաքուած դրամը պիտի յատկացուի երկրի բանտարկեալներուն:

Անշուշտ գաւառացիները չեն սիրեր եւ չեն ուզեր խօսիլ Թուրքերէն. բայց կարգ մը այլասերուածներէ, որոնք նստելով ո եւ է սրճարանի մը մէջ, իբրեւ կատակ եւ իբրեւ գերագոյն զուարճութիւն, ոտքը ոտքին վրայ կը նետէ եւ միւս կողմէն ալ պեխերը ոլորելով կսկսի «էֆէնտիմ չու չէյլէ օլմիշէնի» խօսիլ ու ծիծաղիլ.

Արդէն այնպիսիներն են, որ մեր ազգին անունն ու պատիւ կարատաւորեն.

Քանի որ մենք ազատ Պուլկարիոյ մէջ կապրինք, պէտք է օգտուինք այդ ազատութենէն եւ ջանանք մեր յոռի յատկութիւնները սրբագրել.

Որդ ցանկալի էր որ բոլոր Պուլկարիոյ հայ գաղութներուն մէջ երիտասարդութիւնը հետեւելով Ֆիլիպէի երիտասարդութեան բարի նպատակին կազմէին այդ տեսակ միութիւններ, իսպառ վերցնելու համար Թրքախօսութիւնը մեր մէջէն որը ազգային գէշ ունակութիւն մը եղած է եւ մեր ազգային արժանապատուութեան տեսակէտով խիստ

ՄԱՆԻԱ

4

(Վէպ Հայ Յեղափոխ. կեանքէ)

Բ.

Իրօք Մանիան յղի էր և նրա ծուլութիւնը ու կապրիզները չափ չունէին Մարդավազովը պարտաւորված էր ամբողջ օրը տունը նստել, սամավար դնել. աման լւանալ մինչեւ իսկ կերակուր եփել. Եւ այդ պատճառով կռիւը անից անպակաս էր... Մարդավազովը գլուխը կորցրել էր. ընկերի երես էլ չէր կարողանում տեսնել, որովհետեւ ընկերները այլեւս չէին ուզում հանդիպել աւելի անտանելի դարձած Մանիային Սիտկեանի հետ ունեցած ընդհարում էլ յայտնվել էր ընկերական շրջանում. Այցելուները լինում էին միայն ռուս օրիորդներ եւ պարոններ... որոնց շրջանում Մանիան կարծես վերատեղծվում եւ իր յղիութեան պատճառած անհանգստութիւնները մոռանում էր։

Մի օր էլ երեք չորս ռուս աղջիկներ էին հաւաքվել Մարդավազովը թէյ էր պատրաստում հիւրերի համար. յանկարծ աղջիկներից մին՝ հարցրեց Մանիային.

— Էհ, շուտով երեխան կը ծնվի. ո՞ր եկեղեցում պէտք է մկրտէք.

— Մկրտելու որն է, պատասխանեց Մանիան, միթէ չէ՞ որ մեր երեխան մկրտվի։

— Բայց այդ անկարելի է, վաղը երեխան կը մեծանայ, դպրոց պէտք է ուղարկել, կը պահանջեն մկրտութեան վկայական. առարկեց հարցնող օրիորդը։

— Էհ, այդ պարագային իհարկէ ռուս պէտք է մկրտվի. ուրիշ կերպ էլ չէ կարելի. պետական օրէնքը այդպէս է պահանջում։

— Իսկ Մարդավազովը կը համաձայնի՞ որ իր երեխան ռուս եկեղեցում մկրտվի հեգնական ժպիտով նկատեց օրիորդը ակնարկ նետելով թէյ լցնող Մարդավազովի վրա մանաւանդ որ յայտնի ազգասէր է հայութիւնը նրան խստիւ կը դատապարտէ. արդէն դատապարտում է ռուս կնոջ հետ է կենակցելու համար

— Հայութեան դատապարտութիւնը ի՞նչ նշանակութիւն ունի. ի՞նչ են որ հայերը—վաղ թէ ուշ պէտք է արդէն ռուսանան։ Հայ ցեղի առանձին գոյութեան յարատեւութիւնը ցնորք միայն ցնորք է. Թիւրքիայում պէտք է կոտորվելով ջնջվեն. իսկ Ռուսաստանում ձուլվելով... գաղտնի կատաղութեան թոյնով լի պատասխանեց Մանիան։

Մարդավազովի ձեռքը դողաց. բաժակը ձեռքից ընկաւ սեղանի վրա և կոտրվեց փշուր փշուր եղաւ, իսկ գոյնը մեռելի գոյն էր դարձած.

— Կարծեմ իմ համբերութեան հետ ես խաղում Մանիա—օգտվելով քո հիւանդ վիճակից. Այո, երեխան չը պէտք է մկրտվի ոչ հայ եւ ոչ ռուս եկեղեցում. որովհետեւ ես ոչ մի կրօնական դաւանութեան չեմ հաւատում. իսկ եթէ ներկայ պայմաններում մկրտվելը անհրաժեշտ է. իհարկէ իմ զաւակը հայ եկեղեցում կը մկրտվի. հակառակ նրան որ օրէնքը պատիժ է սպառնում Իսկ գալով այն կէտին թէ՝ հայերը անպատճառ պէտք է ռուսնան, այդ կէտում մի քիչ սխալվում ես ինչպէս եւ քո հայրենիքի անմիտ կառավարութիւնը։ Հայերին դաւանափոխ անելը այնքան դիւրին գործ չէ. պարզ հայութիւնը ռուսական եկեղեցուց այնչափ է փախչում որչափ Սինակօզայից եւ մզկիթից, ինտելիգէնտները աւելի

անպատուաբեր հանգամանք մը կը ներկայացնէ։

Թոսէ

26 օգոստ. 1906
Ֆիլիպէ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԷՆ

Թաւրիզ, 17 Յուլիս

Երէկ, Յուլիս 15ին տեղի ունեցաւ քաղաքիս բերդաթաղի հոգաբարձական ընտրութիւնը. Տասնեւհինգ տարիներից ի վեր տեղի չէր ունեցել երբէք այսպիսի աղմկալի, խռովայոյզ եւ միանգամայն բազմամարդ մի ժողով։ Իւրաքանչիւր կուսակցութիւնը հանդէս էր բերել իւր ոյժը ընտրել տալու համար իւր թեկնածուներին. բայց բարեբաղդաբար բոլորն էլ սեւացան. յաղթող հանդիսացաւ միայն ժողովրդական կուսակցութիւնը, որ զգալով միւս կուսակցութիւնների անմիտ պայքարից առաջ եկած հարուածների ծանրութիւնը որոշել է մերժել նրանց մասնակցութիւնը ազգային ամեն տեսակ հաստատութիւններում, որովհետեւ փորձերը ցոյց են տուել որ կուսակցութիւնների ուղղակի ազդեցութեան տակ գտնուած ո եւ ազգային հիմնարկութիւն չէ կարողացել երբէք ծառայել իր իսկական նպատակին եւ երկար ժամանակ պահել իւր գոյութիւնը։

Ժողովրդական այս կուսակցութիւնը, մեծ յարգանք ու համակրանք է վայելում ժողովրդի ամէն դասակարգի մարդկանցից։ Յոյս կայ որ այս կուսակցութիւնը իր ցանցին մէջ պիտի առնէ ի մօտոյ Ատրպատականի հայութեան բոլոր խորհող եւ զգացող ընդունակ մարդկանց, որովհետեւ դա կազմուած է նախկին փորձառու գործիչներից եւ անշահախնդիր ու ժողովրդի յարգանաց ու համակրանաց արժանացած մարդկանցից։

«Արաքս» Վտարանդի

Այս նամակը միանգամայն մեղադրական մըն է Թավրիզի մէջ գտնուող յեղափոխական կուսակցութիւններուն համար։ Մեր ազատագրութեան գործին իբր թէ ծառայող մարդիկ այնչափ զզուանք են պատճառած որ մեծ գոհունակութիւն կը յայտնուի Բերդաթաղի հոգաբարձութիւնը կուսակցութիւններէն չընտրուած լինելուն համար։ Մինչդեռ մեր ցեղին շահը կը պահանջէր որ մեր յեղափոխականները այնպիսի դիրք բռնած ըլլային որ ժողովուրդը իր ամէն հաստատութիւններուն մէջ անոնց ներկայութիւնը փնտռէր։ Այսօր նոյն դրութիւնը կը ստեղծուի, եւ Կովկասի մէջ։ Դաշնակցականները կաշխատին հանրային հիմնարկութիւնները իրենց ձեռքին մէջ ունենալ՝ հանրային կեանքին տօն տուողը դառնալ. աղէկ. զարմանալու բան մը չկայ. քաղաքական կուսակցութիւն մը իհարկէ պիտի աշխատի վարիչ հանդիսանալ իր ծրագիրները աւելի դիւրաւ իրագործել տալու համար։ Սակայն քաղաքական, մանաւանդ բռնութեան դէմ մաքառող կուսակցութեան մը համար իր համոզումները բռնի տարածել սովորական խնդիրներու վերաբերմամբ եւ բռնակալ հանդիսանալ ժողովրդի գլխուն դպրոցական եւ եկեղեցական գործերու մէջ միայն կը վնասէ կուսակցութեան։ Կովկասեան դժգոհութիւնները պարզ ապացոյց են թէ դաշնակցականներու ոչ յեղափոխական խնդիրներու մէջ յախուռն եւ անտակտ միջամտութիւնները կուսակցութիւնը կը վարկաբեկեն եւ ժողովրդին ստիպել կուտան երես դարձնել անկէ։ Այսպիսով Կովկասում ալ շուտով պիտի հասնին այն դրութեան որ փառք տան Աստուծու երբ կուսակցականները չընտրուին իբրեւ հոգաբարձու կամ այլ հանրային պաշտօնեայ։

Ամէն ճիգ թափելու է այս խառնաշփոթութեան առջեւն առնելու. որովհետեւ դրութեան շարունակուած պարագային միայն յեղափոխական գործն է որ պիտի տուժէ։

Մ.

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋԸ

Սուլթանը ըստ երեւոյթին ապաքինած կերեւի. օր մը առաջ մեռած տեսնելու յոյսերը առ այժմ ջուրն ինկան; Սուլթան ողջնցաւ, ողջնցան եւ Թուրքիոյ գլխուն ցաւերը։

Անցեալ ուրբաթ Սուլթանը ունկնդրութեան ընդունեց է Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի դեսպանները որոնք արձակուրդով Պոլսէն հեռացած են։

Միացեալ-Նահանգներու դեսպանը կը գտնուի եղեր պաշտօնական սրահին մէջ Սելամլքի ատեն եւ կը կարծէ եղեր որ պիտի ընդունուի։ Սակայն սխալուեր է. Օսմանեան պալատի բռնած այդ տեսակ դիրքը խորին կերպով վիրաւորած է Միացեալ-Նահանգներու ներկայացուցիչը եւ պարոնը որոշած է ծայրահեղ միջոցներու ձեռք առնուլ։

«Տարժուման ընթերցողներուն արդէն յայտնի է թէ Թուրքիոյ կամքին հակառակ Միացեալ-Նահանգները իրենց ներկայացուցչութիւնը դեսպանութեան բարձրացուցին եւ Սուլթանը դեռ այդ ձեւով կը դիմադրէ. բայց անշուշտ վերջ ի վերջոյ պիտի համակերպի...

* * *

Ուրիշ փորձանք մըն ալ կը պատմուի թէ պալատական բարձր պաշտօնեայ Սատրի պէյ, Քրուպէն 4000 ոսկին չստանալուն պատճառով որ իրեն պիտի տրուէր իբրեւ վարձատրութիւն արագաձիգ թնդանօթներու վերջին մասը Սերասկերին վաճառելէն վերջ յայտնած է որ Քրուպի գործարանը 100էն 25 աւել առած է Թուրքիոյ բոլոր պատուիրած պատերազմական նիւթերուն համար։ Այդ մերկացումները շատ գէշ վիճակի մը մէջ դրած են Քրուպ տունը.

Հաւանական է որ Քրուպ նորէն իր դիրքը շահի. քանի որ Հաճի Վիլհէլմն է միջնորդը։

* * *

Սուլթանը հոգին բերանը եկած ատենները Օրմանեանի գիջողութիւն մը ըրաւ վերջապէս ազգային ժողովը գումարուեր եւ ընտրութիւններ կատարուեր են ինչպէս արդէն ընթերցողները գիտեն։ Հայերու ներքին հաղորդակցութիւններն ալ դիւրացնելու համար տեսակ մը կարգադրութիւններ եղած են, սակայն հոգին կրկին իր տեղը դարձած ըլլալուն կարելի է Սուլթան Համիտը այդ չնչին գիջողութիւններուն համար զղջայ. Ուրեմն Աստուծմէ կամ Եւրոպայի տօքթօրներէ խնդրելու է որ գոնէ ժամանակ առ ժամանակ Սուլթանի հոգին, եթէ բոլորովին առնել չեն կրնար գոնէ կոկորդը հասցնեն որ պէտք եղած ժամանակ քիչ մը բարի տրամադրութիւններ ունենայ դէպի շարժած հպատակները։ Ուրիշ ճար չկայ. ինչպէս ժողովուրդը կըսէ Համիտի հոգին թութխալով փակած է մարմին. փորձեցին մարմինը լմնցնել ալ ալ չյաջողեցաւ.

* * *

Պարսկաստանի կողմերը Սուլթանը իր էշը կը քշէ. բոլորովին մտիկ չի ըներ ու կը գրաւէ պարսկական հողերը Պարսից պետութիւնը շարունակ կը բողոքէ. մտիկ ընող չկայ. ժողովուրդը այժմ բարենորոգումներ պահանջելով է զբաղած. իսկ կառավարութիւնը ներքին խռովութիւններ զսպելու ճիգերու մէջ է։ Ինչպէս կերեւի եթէ Անգլիա պաշտպան չը հանդիսանայ շահին, Սուլթանը իր վերջին օրերը պիտի պսակէ հողային գրաւումով իր Ղազի տիտղոսը քիչ մը արդարացնելու նպատակով տոգորուած Սուլթան պու եա, եա փար....

* * *

Նոր բան մը կիմանանք հայ թերթերէն. այն ալ Կովկասի թերթերէն. Թուրքիոյ մէջ թուրք սոսիալիստներ ալ գոյութիւն ունին եղեր, ու հայ յեղափոխականներու կառաջարկուի միանալ այդ շեղած սոսիալիստներուն Թուրքիոյ մէջ սահմանադրութիւն ստեղծելու համար։ Ուրիշներ ալ կառաջարկեն ազատական թուրքերու հետ միանալ։ Մենք թէեւ լսած եմ ազատական թուրքերու մասին, բայց թէ ինչ գործնական քայլ ըրին անոնք Սուլթան Համիտի ձեռքէն ազատելու համար, բան մը չիմացանք։ Երկրէն փախան ամենէն լաւ մարդերնին ոչնչացան. ինչպէս Ֆուատ փաշա եւ ուրիշներ. ժէօն թուրքերը մնացին նոյն դատարկ, խօսողը... մինչդեռ եթէ ազատական թուրքերը ուզէին շատ բան կրնային ընել։ Թող գործով փաստեն իրենց գոյութիւնը— հայ յեղափոխականները կը միանան անոնց հետ.

Ռուսիա եւ Թուրքիա իրարու հետ համեմատել չէ կարելի. անթիւ ռուս անձնազոհ մարդ ու կնիկ կան, թուրքերը դեռ հատ մը չը ցուցուցին եւ չի պիտի ալ ցուցնեն.....

Եթէ Սուլթան Համիտի անսանձ բռնութիւնը չմրսոտացուց թուրքերը, այլ ոչ մէկ Սուլթան պիտի կարենայ.

ՈՁ ԴԻՒԱՆԱԳԷՏ

շուտ կը ռուսանան—որովհետեւ նրանք կրօնքի տարբերութիւն չը գնելով աւելի են մտենում ռուս ժողովրդին եւ ենթարկվում նրա ձուլիչ կուլտուրին... բարեբախտաբար հայ ռուսասէր ինտելիգէնտները ազդող օրինակներ չեն ներկայանում հայ ժողովրդի համար։

— Օհօ, ուրեմն դու էլ, յայտնի գործիչդ, ազգային շարժման վարիչներից մէկը ազգու օրինակ չես կարող լինել։ Հեգնելով նկատեց Մանիա. անշուշտ հայերը հիմա քեզ էլ են ասում, որ ռուս կին ունես։

— Ամբոխը այդ չը գիտէ եւ եթէ գիտենայ էլ այնքան չի բարկանայ. որովհետեւ մեր ամուսնութիւնը ոչ մի եկեղեցում չէ սրբագործված, նրանք քեզ սիրուհու տեղ կընդունեն—որին միշտ կարելի է ճանապարհ դնել. շատ հայեր ռուսաղջիկների հետ ապրել են եւ վերջը ճանապարհ դրել։

— Ահ ուրեմն ես պահանջում եմ որ մեր ամուսնութիւնը վաւերացնենք պսակով. իհարկէ ռուս եկեղեցում։

— Իսկ այդ գիտես որ անկարելի է. նախ ես չեմ պսակվի իմ համոզմունքներին հակառակ գործած չը լինելու համար, իսկ եթէ այդ պահանջը դնես անպատճառ հայ եկեղեցում կը պսակվեմ... եւ խնդրում եմ լրջօրէն այլեւս այդ խնդիրների մասին չը խօսինք.. վէճից աւելի օգուտ չկայ։

— Այ, այ ես չէի կարծում թէ իմ միամիտ հետաքրքրութիւնը երեխայի մկրտութեան առթիւ այդքան լուրջ եւ անհաճոյ բացատրութիւնների տեղի կը տայ։

Պ. Մարդավազով, միջամտեց հարցը բարձրացնող օրիորդը։

— Այո, եւ չէր ունենայ, եթէ Մանիան չաշխատէր ձեր միամիտ հարցին լուրջ եւ իր կողմից վճռողական պատասխաններ տալ։

Մի կողմից էլ լաւ եղաւ.. անշուշտ Մանիան վերջնապէս ըմբռնեց ինձ այդ խնդրի վերաբերմամբ ու այլ եւս կաշխատի չը շօշափել այդ կնճռոտ խնդիրը. որի լուծումը իհարկէ իմ հասկացողութեամբ կը լինի եւ Մանիան միայն վնաս կարող է ունենալ։

Էհ վերջացնենք կարծեմ դեռ երկար կը նստէք օրիորդներ քանի որ է ես տանից գրեթէ դուրս չեմ եկել. Մանիային մենակ չը թողնելու համար օգտվելով ձեր ներկայութիւնից ես մի քիչ զբօսնելու կերթամ մի քանի գործեր էլ ունիմ կարգադրելիք։

Խօսքը վերջացնելուց յետոյ Մարդավազովը արագութեամբ զգեստները հագնելով ընդհանուրին ցտեսութիւն ասելով իր բնակարանից դուրս գալով իջաւ դէպի քաղաք մտմտալով.

— Կարծեմ ծնվող երեխան շարչարանքների մտատանջութիւնների մաքառումների մի մեծ շարժառիթ պէտք է լինի. Սկիզբը արդէն դրվել է. Աստուած վերջը բարի անի. տեսնենք ինչ դուրս կը գայ. յամենայն դէպս ոչ լաւ բան. Մանիան յամառ է. իր առածին ես էլ իհարկէ չեմ ենթարկվելու. այսչափն էլ շատ էր... շատ թող գանեցի տակտիկան պէտք է փոխել մի քիչ հէնց այսօրվանից. Ռուսաց եկեղեցում ամուսնանալը, երեխան ռուս մկրտելը ինձ համար անկում է. ոչ մի հեղինակութիւն չի մնայ ժողովրդի վրա ազդելու համար. մանաւանդ որ Մանիան թունդ ռուս է առանց ո եւ է համակրութիւն դէպի հայ ցեղը։

ՎԱՐԻՕ

(Շարունակելի)

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ԶԱՐԹՆՈՒՄԸ

Խաւարի, ծուլութեան, ագքատութեան մէջ ընկղմած Իրանի բնակչութիւնը բարեփոխումներ կը պահանջէ Շահի կառավարութենէն. ու Շահը կը զիջանի ամենայն դիւրութեամբ, գոնէ ըստ երեւոյթին. Պարսկաստան սահմանադրական երկիր պէտք է դառնայ. հաւատա՞նք, և եթէ դալձաւ պիտի կարենա՞յ կառավարուիլ, երկար պահպանել սահմանադրութիւնը… ասոնք հարցեր են որ կը ցցուին Պարսկաստանի ժողովրդի տնտեսական, մտաւոր ու բարոյական վիճակի մասին գաղափար ունեցողներու առջեւ. երկէր մը առանց ճամբաներու, առանց հաղորդակցութեան միջոցներու, առանց քիչ թէ շատ հասուն քաղաքացիներու պիտի կարենա՞յ անվտանգ կերպով դուրս ելլալ այն տագնապալի կացութենէն զոր ստեղծելու վրայ են ներկայ շարժումները…

Պարսկաստան ի վաղուց անտի բարեփոխութեան պէտք ունի բայց այդ բարեփոխումներու հողը պատրաստելու համար գրեթէ մինչեւ օրս լայն քայլեր չեն եղած: Թուղթի վրայ սահմանադրութիւնը քանի փարա արժէ երբ անոր արժէք գիտցող մը չը պիտի ըլլայ և զայն պահպանելու ուժը գոյութիւն չունի. Ցանկարծ Պասկաստանի սահմանադրութիւնը խուժանի վարչութեան մը վերածուի որը աւելի վտանգաւոր պիտի ըլլայ Պարսկաստանի համար քան շահական բռնապետութիւնը. Այսպէս թէ այնպէս Իրանը երկունքի մէջ է. և այդ երկունքի արդիւնքներու մասին շատ լաւատես ըլլալ կարծեմ քիչ մը վաղաժամ է. Ի հար կէ անձնական բռնութեան տեղ, աւելի լաւ է որ ժողովուրդ մը սահմանադրական իշխանութիւն մը ունենայ. բայց միապետութիւնը գերադասելի է վայրենի ամբոխի մը անսանձ կամայականութենէն. Թերեւս մեր ազատականները բարկանան իմ այս մտքերու համար, բայց ես համոզւած եմ թէ մեր էն մեծ ազատականը աւելի կը գերադասէ ցարին, սուլթանի. շահի հովանիին տակ ապրիլ քան թէ վայրենիներու հանրապետութեան մը մէջ, որոնք ձայներու մեծամասնութեամբ կրնան որոշել մարդը ողջ ողջ այրել.

***

ԱԶԴ

Պոլլէրքի Հայկական Նախակրթարանին համար ուսուցիչ մը կամ ուսուցչուհի մը կը փնտռուի, գործադրելի ամսական նով.

Փափաքողք ընդհուպ դիմեն Հոգաբարձութեան Ատենապետին Տիար Օ. Օհանեանի.

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Ֆիլիպէ. Ընկերոջ.— Ստացանք 12 լեվը «Դարձումի» բաժնեգինը.

Պ. Ա. Հ.— Ստացանք ընկերոջ միջոցով ձեր ղրկած գրամը ժամանակին բրօշիւրը կրնգուհիք.

Օսման Բազար. Պ. Տ. Մ. «Իրաւունքի» միջոցով ընդունեցինք 12 լեվը.

Նմուշ «Ռազմիկ» Թերթի յեղափոխական թղթակցի մը թղթակցութիւնից. Պուքրէշի դաշտային հանդէսի առթիւ..

. . . . .

Բանախօսութիւններէ վերջը. ժամը 1 ու կէսին կազմուեցաւ սեղանը. Զով ու մաքուր օդին մէջ, ծառերու անթափանցելի շուքին տակ, կանաչ մարգագետնի վրայ բոլորուեցաւ մեծ շըրջանակ մը, որ նահապետական բազմանդամ ընտանիքի մը սեղանին տպաւորութիւնը կընէր. բազմածութեան գրկին մէջ. Սեղանին կը մասնակցէին մօտ 250 300 հոգի, մանուկ, աղջիկ, կին, երիտասարդ և նոյն իսկ ծերեր. Գլխաւոր կերակուրներն էին խորոված գառնուկներ, որոնք սեղանէն քիչ մը տնդին՝ շամփուրներու անցուած կը դառնային, կը կարմրէին կրակի վրայ և պնակներու մէջ բաժնուելով՝ անմիջապէս կը հրամցուէին ճաշողներուն, և դեռ ասոր նման կերակուր և մրգեր, օրինակ՝ ձուկ, փիլաւ, ձմերուկ եայլն, եայլն.

Ծաշին ախորժելի կրկին երգեր, արտասանութիւններ և բանախօսութիւններ և, ամէնէն վերջը դաշտային խաղեր, որոնց կը մասնակցէր գրեթէ ամբողջ արական սեռը.

Օպասարկողներն էին Ընթերցարանի Վարչութեան և կարգադիր մասնախմբի անդամները, իրենց օգնական ունենալով դաշնակցական ընկերներ և ընկերուհիներ. Օրը շուտով սահեցաւ և հանդիսականները երեկոյեան ժամը 7ին մասնաւոր վակոններրով վերադարձան Պուքրէշ, տանելով իրենց հետ ամենալաւ զգացումներ և տպաւորութիւններ.

Դ. Ս.

«Ռազմիկ»

Ինչպէս չը գոչել կեցցէ Հայաստան քանի որ հայ յեղափոխականները և թերթերը փառաւոր ճաշերով են զբաղւում.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Կովկասեան մամուլը լեցուն է Էջմիածնի համագումարին մանրամասնութիւններովը դաշնակցականները իրարու հետ ընդհարում ունեցած են թէ սկզբունքային և թէ նախագահի ընտրութեան խնդիրներու մէջ. ըը մինչև Լեւոն Աթաբէգեան իր ընկերները բացարձակ փարիսեցի և կեղծաւոր անուանած է. Միքայէլ Ց վհաննէսեանին ըթամիտ. Կաթողիկոսը շուարած կացութեան մէջ է. Մամուլը միահամուռ կերպով կը դատափետէ դաշնակցականներուն բռնած դիրքը և ներկայ համագումարը բացարձակ վտանգաւոր կը նկատէ ու Կաթողիկոսի իրաւասութենէն վեր. Քրտի ողին պէտութիւն տուին առաջ իր հայրը գլխատեց. մեր դաշնակցական գործիչ չէփերն ալ այդ ուղղութեամբ կերթան. Խնդիրը այնքան կնճռոտած, դաշնակցականներու յախուռնութիւնը և աջակցութիւնը այնչափ չափազանց է որ Ֆիլիպէի «Ռազմիկ»ն իսկ չէ կրցած լուռ մնալ և վայրագուրուած կերպով չը բողոքել. իր օգոստոս 30 ի թուին մէջ «Էջմիածնի կենդրոնական ժողովը» յօդուածը հրատարակելով. հասկցէք թէ ալ գործը ուր հասած է.

— Բեթերսպուրկի հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ հետեւեալը.

Էջմիածնի հայկական Սինոդին բրօքուրորը, Կովկասի փոխարքային մէկ հեռագրին համաձայն կաթողիկոսին խնդրեց միջոցներ ձեռք առնել որ պէտք է համաժողովը իր իրաւասութեան սահմանէն չանցնի. Համաժողովը երբեք ճիւղ կազմած է դպրոցական, հողային և վարչա. եկեղեցական.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ

Եամպոլէն օգոստոս 31 ին կը հեռագրեն «Վէչէրնա Բօշթա» թերթին հետեւեալը. Երեկ Էտիրնէէն ճամբորդներ եկան որոնք կը յայտնեն թէ թուրք կառավարութիւնը 800 թնդանօթ բերած է Էտիրնէ. ամէն օր պատերազմական մթերք և զինուորներ կը հասնին.

Սէլանիք ալ 600 էն աւելի թնդանօթ բերուած է. Ամեն օր Պոլսէն Սէլանիք կը ղրկուի մեծ քանակութեամբ վառօդ և այլ պատերազմական մթերքներ. Պոլսէն հրաման տրուած է հապ ճէպով շօսէներ շինուին դէպի պուլկար սահմանագլուխը, որոնք արդէն կը շինուին. Էտիրնէի զօրաբանակին հրամանատար Արիֆ փաշա հրամանատար կարգուած է ամբողջ զօրաբանակին. Եամպոլի թուրք բնակչութեան մէջ մեծ յուզում կը տիրէ. Այդ տեղի թուրք մեծերուն հաղորդուած է, Էտիրնէէն, շուտով Պուլկարիայէն հեռանալ, որովհետեւ Թուրքիա Պուլկարիոյ պատերազմ պիտի հրատարակէ.

— Նոր յոյն հրոսախմբեր մըտեր են Թուրքիա, կառաջնորդուին սպաներէ և նպատակ ունին Պիթոլիա երթալ պուլկար հրոսախմբերու հետ կռուելու.

ՌՈՒՍԻԱ

Ներքին գործոց նախարարը թոյլ չէ տուած որ կա տեղները համագումարում ունենան,

— Վարշավայի մէջ մեծ խռովութիւններ տեղի ունեցեր են փողոցներէն անցնողները խուզարկելու պատճառով.

— Սպաննուած է փոխ գնդապետ Եակօվլև. Ընկերավարական կուսակցութիւնը որոշած է ընդհանուր գործադուլ ընել Սէալիցի սարսափներուն դէմ բողոքելու համար.

— Զինուած խումբ մը յարձակուելով յիմարանոցին վրայ, ուր բանտարկուած էին երկու քաղաքական յանցաւորներ, ազատեր է զանոնք.

Ազատողները և ազատուողները անմիջապէս անհետացեր են.

ԳԵՂՈՒՆԻ

Ի ՆՊԱՍՏ ԿՈՎԿԱՍԱՀԱՅ ԱՐԿԱԾԵԱԼՆԵՐՈՒ

Գեղունի իր ծանօթ ծրագրով, իրեն յատուկ գեղարուեստական եւ գրական բովանդակութեամբ հրատարակուած է Կովկասահայ մեծ գանգուածը փութկոտօրէն սփոփեց արկածեալ Թրքահայր. հիմա ինքն է լացողը, ինքն է վիրաւորվածը, եւ ինքն է սովի եւ հրակի մատնուածը այդ մեր հայութեան ամենէն ազնիւ զաւակներուն հիմա ձեռք կուտայ ԲԱՐԵԳՈՐԾՕ ԹԻՒՆԸ. ձեռնպահ չի մնար եւ Գեղունին, որ կովկասահայուն սրտին մէջ համակրանքի բաժին ունի. Ս Ղազար 1000 օրինակ այս Նոր Գեղունիէն (1906) յղեց Թիֆլիզի ի նպաստ կովկասահայ արկածեալներու յանձնաժողովին. ընդանուր հայութեան այն ամէն անհատ ու տառապեալներու գանձանակին մէջ հա մեստ լումայ մը 10 Ֆր. նետելու կարողութիւնն ունի, ցանկալի է որ դիմէ այդ յանձնաժողովին, ուսկից փոխարէն իր բարեգործութեան, կը ստանայ Նոր հրատարակուած Գեղունին. որուն կատարելութեանը համար թերթին մի եւ նոյն վարչութիւնը ամէն ճիգ ու ջանք թափած է եւ աւելի եռանդով.

Գեղունիի բաժնեգինն է 10 ֆռանկ.

Մեր հասցէն է՝ ԷՄԲՐԻՄԸՐԻ ԱՐՄԵՆԻԷՆ ՍԹ. ԼԱԶԱՐ

ՎԸՆԻՍ (Իթալիա)

Печатница на П· Глушковъ С· Вар